

Tafsiira Suuratu Yuusuf-Kutaa 12

Description

Jireenya Mijaaâ€™innaa irraa gara Mana Hidhaatti

Jiruun tuni qormaataa fi buâ€™aa bayi baayâ€™een tan guuttamteedha. Yeroo hundaa rakkoon homaatu osoo na hin qunnamiiin mijaaâ€™inna keessa nan tura jedhanii yaaduun gowwummaadha. Addunyaan iddo qormaataa waan taateef yeroo garii mijaaâ€™inna keessa, yeroo biraam immoo rakkoo keessa taana. Kunoo jireenyi nabii Yuusuf aleyh salaam fakkeenyaa guddaa nuuf taati. Yuusuf koolu abbaa isaa keessatti kunuunfama ture. Ergasii yeroo muraasan booda qananii kana keessa butamuun gara eelaatti darbame. Ammas yeroo muraasan booda eela keessaa baafamuun biyya misir keessatti masar mootummaa keessatti jireenya isaa itti fufe. Hanga yeroo murtaaâ€™e mijaaâ€™inna fi toltu keessa jiraate. Garuu qormaata cimaan ni qorame. Kunoo amma sobaan yakkamuun jireenya mijaaâ€™inna keessaa bahuun gara mana hidhaa dhiphootti deemuf jira. Argitanii buâ€™aa bayii fi qormaata jireenya? Kaleessa mijaaâ€™innaa keessa jiraachu dandeenyaa. Harâ€™a mana hidhaatti darbamuu, reebamuu fi rakkooleen adda addaa nurra gahuu dandaâ€™u. Kanaafu, jireenya Yuusuf fakkeenyaa godhachuu obsuuf qophiidhaa?

Maarree buâ€™aa bayi jireenya Yuusuf ilaalu itti haa fufnuâ€™!

وَدَخَلَ مَعَهُ الْسِّجْنَ فَتَيَانٌ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَنِي أَعْصِرُ خَمْرًا
 وَقَالَ الْأَخْرُونِي إِنِّي أَحِيلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْزًا تَأْكُلُ الظَّيْرُ مِنْهُ
 بِئْتَنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَنَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

٣٦

â€œIsa waliin dargaggoonni lama mana hidhaa seenan. Isaan keessaa tokko, â€œAni [abjuudhaan] waynii kan cuunfu taâ€™ee of argee.â€ Jedhe. Kan lammataas, â€œAni [abjuudhaan] mataa kiyya gubbaatti daabboo baadhadhee of arge, [daabboo kana] irraa allaattin ni nyaatti.â€ Jedhe. Hiika isaa nutti himi. Dhugumatti, tolta hojjattoota keessaa tokko akka taatetti si argina.â€ [jedhan] -Suuratu Yuusuf 12:36

Yuusufiin waliin dargaggoonni lama kanneen mootii tajaajilan mana hidhaa seenan. Isaan kunniin tokko mootiif daadhii kan hojjatu, kan biraam immoo daabboo kan tolchuudha. Mootii summiin ajjeesuuf shira baastan jedhamanii yakkamun mana hidhaatti darbaman. Dargaggoonni kunniin abjuu keessatti wanta ajaaâ€™ibaa argan. Sababa Yuusuf amala olâ€™aanaa qabuuf dargaggoonni lamaan kunniin isatti dhiyaachuun abjuu akka isaaniif hiiku isa gaafatan. Dargaggoota lamaan kanniin keessaa tokko akkana

jedhe: ﴿أَنِي أَنْهَاكُمْ عَنِ الْحَقِّ إِلَّا نَبْأَتُكُمْ مَا بَأَتُوا لِهِ﴾ Kana jechuun ani abjuu keessatti daadhii akka taâ€™uuf wayni (inaba) osoo cuunfu of arge. Dargaggeessi lammataasakkana jedhe: ﴿أَنِي أَنْهَاكُمْ عَنِ الْحَقِّ إِلَّا نَبْأَتُكُمْ مَا بَأَتُوا لِهِ﴾ Yaa Yuusuf hiika wanta argine kanaa nutti himi.

Hidhamtoonni lamaan kunniin namni gaariin abjuu hiiku akka dandaâ€™u ni hubatan. ﴿إِذْ هُوَ ذِي الْعِزَّةِ يَرْسَلُ إِلَيْكُمْ مِّنْ كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا وَّمَا نَهَا إِلَيْكُمْ مِّنْ حِلٍّ إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ الْمُّشْرِكُونَ﴾ Hidhamtoonni lamaan kunniin namni gaariin abjuu hiiku akka dandaâ€™u ni hubatan. Muhsiniin (warra toltu hojjatan, hojji fi dubbii isaanii bareechisan) keessaa tokko akka taâ€™etti ni hubatan. Rabbiin Yuusufin gamnummaan, beekumsaa fi dandeetti abjuu hiikutiin ni badhaase. Kanaafu, hiriyoota isa waliin hidhaman gargaaruuf, yeroon kennaa kana itti fayyadamu amma.

Garuu hanga gara amanti Rabbii haqaatti isaan waamutti Yuusuf takkamaan hiika wanta arganii isaanitti hin beeksisne. Karaa daâ€™awaa laaffisuu fi inni nama dhugaa akka taâ€™ee isaaniif mirkaneessuuf nyaata gara fuunduraatti isaaniif dhufu isaanitti akka beeksisu waadaa gale:

قالَ لَيْأَتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَأْتُكُمَا بِأَوْلِيهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا عَلِمْتِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَفَرُونَ

﴿إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ الْمُّشْرِكُونَ﴾

﴿أَنِي أَنْهَاكُمْ عَنِ الْحَقِّ إِلَّا نَبْأَتُكُمْ مَا بَأَتُوا لِهِ﴾ Kuni wantoota Gooftaan kiyya na barsiise irraayyi. Dhugumatti, ani amanti ummata Rabbiitti hin amannee fi Aakhiratti kafaranii dhiisee jira. Suuratu Yuusuf 12:37

Yuusuf hiika abjuu isaanii isaanitti himuun dura, ganamas taâ€™i galgala isaan bira gahuun dura nyaata masara mootii ykn maatii irraa isaaniif dhufuu nyaataakkami akka taâ€™ee isaanitti beeksisa. Nyaanni dhufuun dura nyaanniakkanaa isiniif dhufa jedhaan. Akkuma inni jedhe nyaanni suni ni dhufa. Kuni beekumsa geeybi (unseen) Yuusuf ittiin adda taâ€™eedha.

Dargaggooni lamaan kunniin dhimma Yuusuf kana ni ajaaâ€™ibsiifatan. Mana hidhaa keessatti isaan waliin hidhamee osoo jiru, eenyullee isatti kan hin beeksisne taâ€™ee osoo jiru akkamitti nyaata gara fuunduraatti isaaniif dhufu isaanitti beeksisaa? Akkuma asirraa ifa taâ€™utti, dargaggooni kunniin, ﴿أَنِي أَنْهَاكُمْ عَنِ الْحَقِّ إِلَّا نَبْأَتُكُمْ مَا بَأَتُوا لِهِ﴾ Kuni wantoota Gooftaan kiyya na barsiise irraayyi. Kana jechuun abjuu hiiku fi waaâ€™ee nyaata keessani isiniti beeksiisuu beekumsa Rabbiin na barsiiseedha. Kuni yaada sammuu isaanitti dhufu haaqa. Yaanni kunis ﴿أَنِي أَنْهَاكُمْ عَنِ الْحَقِّ إِلَّا نَبْأَتُكُمْ مَا بَأَتُوا لِهِ﴾ Kuni wantoota Gooftaan kiyya na barsiiseedha. Kana jechuun yaada isaanii kana haaqe.

Beekumsa kana akka argatuuf wanta sababa isaaf taâ€™e itti aanse ni ibse: â€œ**Dhugumatti, ani amanti ummata Rabbiitti hin amanee fi Aakhiratti kafaranii dhiisee jira.**â€• Kana jechuun ummanni keessan kan Misir Rabbii Gooftaa wanta hundaa uumetti hin amanan. Rabbiin ilmaan namaa qoruuf jirenyaa addunyaa keessa kaaâ€™e, ergasii wanta yeroo qormaataa keessatti hojjataniif jazaa isaaniif kafala. Jazaa kafaluun kuni jirenyaa Aakhirah keessatti adeemsifama. Ummanni keessan jirenyaa Aakhiraa tanatti kan kafaraniidha. Kana jechuun duâ€™aan booda kaafamuutti, qorannoo fi wanta hojjataniif mindaa ykn adabbii argachuutti hin amanan. Kanaafu, ani amanti ummataa kanaa dhiisee jira.

Dargaggoonis, â€œAti amanti kamiin hordofta ree?â€• jechuun gaafachuu dandaâ€™u. Yuusufis akkana jechuun deebise:

وَاتَّبَعْتُ مِلَةً إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ
نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَا كُنَّ
أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ

28

â€œAmanti abbooti kiyyaa Ibraahim, Is-haaqi fi Yaâ€™quub hordofe. Rabbiitti waa qindeessuun nuuf hin malu. Kuni tola Rabbii kan nuu fi namoota irra jiruudha. Garuu irra hedduun namootaa [Rabbiin] hin galateeffatan.â€• Suuratu Yuusuf 12:38

Yuusuf amanti ummata Misir dhiisuu isaa erga isaanitti beeksisee booda amanti hordofuu isaanitti hime: Amantiin ani hordofu kuni amanti abbooti kiyyaa Ibraahim, Is-haaqi fi Yaâ€™quubiti.â€• Ergasii itti fufuu buâ€™uura amanti kanaa ibse: â€œ**Rabbiitti waa qindeessuun nuuf hin malu.**â€• Kana jechuun Rabbiin waliin waan biraab gabbaruuun (waaqefachuun) gonkumaa nuuf hin malu. Kana irra, dirqamni nurra jiru Rabbii tokkicha gabbaruu, ibaadaa fi amanti Isaaf qulqulleessuudha. â€œ**Kuni tola Rabbiin kan nuu fi namoota irra jiruudha.**â€• Kana jechuun tawhiinni (Rabbitin tokkichoomsuun) tola Rabbitin nuu fi namoota irratti ooledha. Tawhiida narratti buusu fi itti nu ajajuun tola nutti oole. Tawhiida kanatti akka waamanii fi jallinna irraa isaan baraaraniiif *namootatti Ergamtoota erguun* namoota irrattis tola oole. Garuu qananii Rabbitin isaanitti dhangalaaseef, Isatti amanuu fi Isa qofa gabbaruuun Isa hin galateeffatan. Inumaa, Isatti kafaru, wanta biraab gabbaruu.

As keessatti Yuusuf jechoota muraasaan utubaalee amanti keenyaa irraa utubaalee gurguddaa sadii ni ibse: Tawhiida (Rabbii oltaâ€™aa tokkichoomsu), Risaala (Ergaa Rabbitin erge) fi Aakhirah.

Tawhiinni wantoota sadhiin galma akka gahuu ni dubbate:

Iffaa-Amanti shirkii irratti hundaaâ€™e irraa fagaachu-Dhugaa kana as keessatti ni arganna: â€œ**Dhugumatti, ani amanti ummata Rabbiitti hin amanee fi Aakhiratti kafaranii dhiisee jira.**â€• *2ffaaâ€™*“Homaa Rabbiti qindeessu dhiisu (homaa Isa waliin gabbaruu dhiisu)- dhugaa kanas as keessatti ni arganna: â€œ**Rabbiitti waa qindeessuun nuuf hin malu.**â€• *3ffaaâ€™*Rabbii oltaâ€™aa qofa gabbaruu-kanas as keessatti ni arganna: â€œ**Amanti abbooti kiyyaa**

Ibraahim, Is-haaqi fi Yaâ€™quub hordofe.â€¢ Amantin Ibraahim, Is-haaqi fi Yaâ€™aquub Rabbiin qofa gabbaruudha. (Dhimma kana ilaalchise balâ€™innaan kitaaba â€¢**Hiika Islaamaa fi Laa ilaaha ill-Allah**â€¢ jedhu dubbisuun ni dandaâ€™ama.)

Namni amanti shirkii hordofuu ykn Rabbiitti waa qindeesse mushrika taâ€™a. Namni Rabbiin gabbaruu dide mustakbir (of-tuulaa) taâ€™a. Fakkeenyaaf kan akka Iblisaa fi Firaâ€™awna. Namoonni gosa kanaa lamaan kanneen jallataniidha. Namni shirkii dhiisee fi Rabbii tokkicha gabbare immoo muwahhid taâ€™a. Muwahhid jechuun nama Rabbi tokkicha gabbaru. Kuni nama qajeelaadha.

Barnoonni biraa asirraa fudhatamu: amanti keessatti wanti jalqabaa namoota itti waamu qaban tawhiida. Kuni qajeelfama buâ€™uura nabiyoonni hundi ittiin ergamaniidha. Ergamaan Rabbii (SAW) yommuu Muâ€™aaziin gara Yaman erganakkana jedhaniin: â€¢**Gara Rabbiin malee haqaan gabbaramaan akka hin jirree fi ani Ergamaa Rabbii akka taâ€™e ragaa bahuutti isaan waami. Yoo isaan kana tole jedhan, Rabbiin guyyaa fi halkan hunda salaata shan isaan irratti dirqama akka godhe isaan barsiisi. Yoo isaan kana tole jedhan, Rabbiin qabeenya isaanii keessatti zakaa dureeyyi isaanii irraa fuudhamee hiyyeeyyi isaaniitiif kennamu isaan irratti dirqama akka godhe isaan barsiisi.**â€¢ Sahiih AlBukhaari 1395

Yuusufis dargaggoota kanniin jalqaba gara tawhidaatti waame.

Kitaabban wabii:

Maâ€™aariju Tafakkur wa daqaaâ€™iqu Tadabbur-10/667-669

Tafsiir Saâ€™dii

Tafsiir Al-Wasiix-<https://quran.com/12:37/tafsirs/93>

Lesson From Suurah Yuusuf

Date Created

November 7, 2021

Author

admin